

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Feloldó szerkesztő háborúban léte alatt a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Székhely-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " Egy óra 1 " 20

Délen és északon. Rossz hírek érkeznek Szerbiából. A háboru mai hírei.

Mióta a borzalmas világháború dől fölöttünk, bár sok és fényes győzelmet arattunk, mégis azt lehet mondani, hogy nem minden harctéren volt állandó a mi győzelmünk. Így a déli harctéren sok és fényes győzelmünket most kisebb vereség váltotta fel.

A szerbek valószínűleg segéd csapatokat kaptak és csapatainkat visszaszorították. Ez az oka annak is, hogy csapataink Belgrádot kiűrték. Ez azonban nem kell, hogy bárkit is kétségbeejtsen, mert háborúban az ilyen eset nagyon gyakori, anélkül azonban, hogy ez az ellenség győzelmét jelentené.

Mai híreink a következők:

Győzelmes harcok északon.

Az északi harctéren győzelmesen halad előre a harmadik offenzíva és a sikerek és eredmények gyors egymásutánban követik egymást. Galícia nyugati felén gyors tempóban folytatjuk az oroszok előmozdítását, a galíciai helységekre, fontos pozíciókra egymásután vonulnak be csapataink és lovasságunk, mely hosszú pihenés után újra fontos szerepet kapott a küzdelmekben, győzelmesen tisztítja az utat előnyomuló csapataink előtt. Két nap alatt kilencezer oroszot fogtak el csapataink és ezzel az új galíciai offenzíva során összesen 22.000 foglyot ejtettünk, amibe nem értendőek bele azok a foglyok, akiket Krakótól északra, Lengyelország déli részében fogtak el csapataink. Dukla ismét birtokunkban van és ezzel a kárpáti sorosok fölött Galiciában egészen a San felől folyásáig jutottunk el és minden alapot megteremtettünk, hogy a további előnyomulás során Galícia nyugati része egészen felszabaduljon az orosz uralom alól.

Amíg Galiciában ilyen kedvezően folynak a harcok, hasonlóan folytatódnak a hadműveletek Lengyelország északi részében is. A Visztula közében harcoló orosz erők északi szárnyának benyomása nagy sikerrel folyik, amint a mi hivatalos jelentésünk közül, a németek támadása Lovitztól északra az alsó Bzura felé még előbbre

haladt. A német támadás nagy sikerrel nyomul előre és rövidesen el kell érnie a Visztula mentén Visegradot és a Bzura mentén Sohacevet, amelyek Varsó elővárosai a hadviselés nézőpontjából. A német jelentés a nagy események közepében már megszokott szákszavúsággal csak annyit mond, hogy a hadműveletek folynak, el lehetünk rá készülve, hogy rövid időn belül nagy és győzelmes események hírére fogja jelenteni.

9000 orosz fogoly.

Nyugat-Galiciában folytatjuk az oroszok előmozdítását, amely kisebb nagyobb harc közben észak felé mindenütt tért nyert. Immár Dukla is ismét birtokunkban van.

A Kárpátokon át előnyomult oszlopaink tegnap és tegnapelőtt 9000 oroszot fogtak el és 10 géppuskát zsákmányoltak.

Arcvonalunkon a Rajbrodt és Krakótól keletre fekvő terület között, valamint Dél-Lengyelországban a helyzet változatlan.

Lovitztól északra szövetségeseink támadása az Alsó Bzura felé még előbbre haladt.

Höfer vezérőrnagy,
a vezérkar főnök helyettese.

Az orosz hadsereg válság előtt áll.

Berlin, dec. 16.

A „Neue Zürcher Zeitung“ foglalkozik a harcéri helyzettel és kifejti, hogy az oroszok jól megerősített állásaikban még egy ideig tartják magukat, de sok jel az orosz hadseregek közeli összeomlására enged következtetni, oly összeomlásra, amint a hadtörténelem még nem ismer. A milliók hadsereg milliók kószákhöz fog vezetni. Oroszország az európai háború oszlop, a ha ez összedől, akkor a hármasszentség is elveszít, mert nyugaton hiába táradoznak a szövetségeseik szor, hogy átörjék a németek frontját, mely olyan, mint egy vasból való fal a Vogezektől egészen Flandriáig.

Bécs, dec. 16.

A „Freudenblatt“ jelenti Kölnből: A „Kölnische Zeitung“ zürichi távirata szerint Gatti vezérőrnagy a Corrièrèben figyelemreméltó módon nyilatkozott a katonai helyzetről. Kijelenti, hogy a döntés e örelát-hatóság nem Franciaországban fog megtörténni. A franciák és angolok offenzív ereje nem elégséges már egy erélyes előnyomulásra. Ha a németek Keleten döntő győzelmet aratnak, úgy a német hadsereg nyugaton is élenkebb tevékenységet fejthet ki. Az orosz hadsereg krízis előtt áll: számbeli fölénye Németország és Ausztria-Magyarországgal szemben jelentősen csökken.

Csapataink előnyomulása Nyugat-Galiciában.

Bécs, dec. 16.

A „Neue Freie Presse“ hadtörténelője jelenti: Az oroszokat Nyugat-Galiciában két oldalról fogtuk meg. Csapataink a Kárpátokban a hó és fagy ellenére, gyors menetelésekben mennek előre. Sok a fogoly, melyből két szret már tovább szállítottak. Lovasságunk több kárpáti szorosot foglalt el és az ellenség nyomában van.

Az oroszok nagy veszteségei.

Morath őrnagy, kiváló katonai szakíró a következőket írja a Berliner Tageblattnak:

Hogy a lodz-lovici csata milyen nehéz lefolyású volt, azt hadvezetőségünk december 12 én közlést jelentése ékezen bizonyítja. De hogy az oroszok vesztesége mily óriás volt, arról a közvélemény talán nincs eléggé tájékozva. Fegyvereink hatása a háromnapj átközében oly nagy volt és az oroszoknak oly erővesztését jelentti, amelyeket nem lesznek képesek pótolni. A néptörelést ugyan szintén behívták, de ez nem jelent többet a visztulai front részére, mint legfőbb másfél milliónyi öreg, jórészt kiképzés nélküli katonát. De ezek se jöhetnek mindjárt. A népes Lengyelország népfelkelőinek legnagyobb részét már nem képesek behívni; a keleti tartományok és az ukrán részből is sokan fognak hiányozni. A szibériai legénység valószínűleg el fog kézni a döntéstől, mert szállítási idejük körülbelül egy negyed évig tart.

Az oroszok legjobb tábori és tartalékcsapatát Lengyelországban, Kelet-Poroszországban és Galiciá-

ban megfizették. A foglyok száma oly módon emelkedett, amely példátlanul áll a hadtörténelemben. Hindenburgnak szerencsés aratás-gája és szövetségeseinknek szívós védelme, különösen Przemysl körül, rettenetes mértékben emelték az orosz veszteségek számát. Hivatalos adatok alapján az elfogottak száma december 12 ig a következő:

Sebesülten fogoly Németországban 305 150. A monarchiában 157.800, összesen 462.950.

Ehhez az óriás számhoz jönnek egyéb veszteségeik. Nem számítjuk magassr, hogy ha a halottak és sebesültek számát éppen olyan nagyra takáljuk, mint a foglyokét. Ezenkívül a betegség folytán és a kimerültségből tércsillók számát 400 ezerre lehet becsülni. A legfőbb orosz egészségügyi felügyelő ugyan a háború betegit feléssyre mondta, mint a békét, de a fenti szám még a béke esetére sem mondható soknak. A Rusky Ivanlid december elseji hivatalos jelentése szerint a lengyel harcok előtt 33 ezer fasz lett harcápterdané, Ezek száma most már 40 ezerre emelkedhetett.

Ezzel ellentétben áll a németek óriási vesztesége. Nem mindig volt ránk az eredmény ilyen kedvező. Nekünk is nagy áldozatokat kellett hozni a győzelemért. De minél tovább tart az orosz háború, annál kisebb lesz az ellenség fegyvereinek a hatása. Ezt nemcsak a rosszabb fegyverkezés és a tartalék legénységének gyengébb értéke, hanem különböző erkölcsi erők is elő fogják idézni.

Przemysl ostromáról

Sátoraljaújhely, dec. 16.

Bizak-Magyarország egyik közegében, nem messze Sátoraljaújhelytől egy katonai aviatikusnak szállt le, a ki Przemyslből indult utnak. A gép erős viharba jutott, a mely ide sodorta. Az aviatikus tiszt a következő kijelentést tette:

— Przemysl épp oly erősen és sértetlenül áll, mint az ostrom elő nspján. Védőserege állandóan előretolt állásban van és azonta a legfényesebb eredménnyel támad. Nem vesztett el egyetlenegy fegyvert és talpalatnyi földet sem. A katonák jókedvűek, a helyzetet romantikusan fogják fel. Egyetlen gondjuk a legvalóatosabb tréfacsinálás. Elcség bőven van, még az orosz foglyoknak is jut belát-hatalan időre. A város kiéheztése lehetetlen. A vezérek meggyőződése az, hogy a vár bevehetetlen.

Ellenséges aviatikusok ujból bombázták Freiburgot.

Karlsruhe, dec. 16.

Ellenséges pilóták tegnap délután a breisgaui Freiburgra több bombát dobáltak, amelyek több utcán robbantak szét és tíz embert sebesítettek meg, köztük három kólygot súlyosan.

Berlin, dec. 16.

Freiburg fölött, mint ahogy országon jelentik, tegnap délután három órákor ismét két ellenséges aviatikus jelent meg és a város északi, déli részén és közepén több bombát dobott le. Egy bomba a kórházi szolgálat és a vöröskereszt lőfogóival ilyenképen jellelt épületekre hullott és egy leányt felső combján súlyosan megsebesített. Egy másik bomba a Colimbico téren, egy harmadik pedig a Roitek-téren sebesített meg több embert súlyosan, de nem életveszélyesen. A dologi kár részben meglehetősen jelentékeny. Az aviatikusok nyugati irányba menekültek el.

Az észak-albáni törzsek hadat üzentek Szerbiának

Frankfurt, dec. 16.

A „Frankfurter Zeitung” jelentésként Konstantinápolyból: Szuktariból az a megbízható jelentés érkezik, hogy az északalbániai törzsek megüzenték a háborút. Egy albán, aki — úgy látszik — kezében tartja Északalbániaiban a kormánygyep lőjét, közvetítette Szerbiának a hadüzenetét. Hogy északalbánia harcra törzsei a mostani pillanatban megmozdultak, Szerbia viszonyságnak alakulására döntő lehet. Montenegrónak északalbánia ellen való föllépésétől a fekete hegyek országában uralkodó nyomorúság miatt nem kell tartani, úgy, hogy az északalbániai törzsek teljes erővel Szerbia ellen fordulhatnak.

Bombák a Szerbiába menő francia szállítmányokra.

Cetinje dec. 16.

Osztrák-magyar aeroplánok dec. 12 én éltelték ismét bombákat dobtak le Cetinje táján. A bombák Antivari felől érkező francia szállítmányokra voltak irányítva.

A törökök sikeres harcai Egyiptomban és Batum ellen.

Konstantinápoly, dec. 16.

Jól értesült helyről kapunk a következő érdekes információt: — Az a körülmény, hogy a török seregek egyiptomi hadműveleteiről az utóbbi időben semmi hír sem érkezett, egyáltalán nem ad okot a nyugtalanságra. Már a napokban hanganlyoztuk, hogy a nagy távoiságok miatt a török rendszer seregek elvonulása hosszabb időt vesz igénybe. Ezek a

csapatok most Ismailia és Port Said felé vonultak, magát a Szuézi csatornát csak később akarják megtámadni. Viszont abban a pillanatban, amikor a törökök birtokukba veszik a csatornát, Alexandria mohamedán lakossága követni fogja a kalifa hívó szavát és véget vet az egyiptomi angol uralomnak.

— A mi a Kaukázusi hadműveleteket illeti, ott már is egy nagy siker előtt állunk: a török seregek Batum alá érkeztek. Batum elfoglalása nagyfontosságú eredmény lesz nemcsak az oroszok elleni háborunkban, hanem a szövetségesek közös szempontjából is, mert akkor Batum ázsiai petróleum-központ benzinnel látja el nemcsak Törökországot, hanem szövetségeseit is. Másrészt Batum elfoglalása után az oroszoknak nagyobb sereget kell küldeni erre a vidékre, ha törökök további előnyomulását is fel akarják tartóztatni.

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly, dec. 16.

A főhadiszállás a következő kommunikációt teszi közzé:

Van határán a mi csapataink és az orosz csapatok közötti tovább tartanak az összefüggések, mi közben mi előnyben vagyunk. Az orosz lovasság Saraját a perzsa határon megátámadta a mi lovasságunkat, de lovasságunk ellenátámadása sikerrel járt. Az oroszokat visszavertük és szélszórjuk.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

— Naptár. December 17. csütörtök. Róm. kath. — Lázár p. Protestáns Lázár p. Görög orosz december 4. Borbála sz. Nap kel 7 óra 44 percek, nyugszik 4 óra 8 percek.

Időjárás. Az időjárásban lényeges változás nem várható. Sürögnyrognozisz: Változás nem várható. Déli hőmérséklet + 2 fok C.

Karácsony — fegyverben.

A jelek arra mutatnak, hogy az idén állig fegyverben tölti Európa a karácsonyt és a szelid Jézuska ünnepeinek napjait puskaropogás fogja fölvern. Csak az angyalok fogják énekelni, hogy béke a földön a jó akaratú embernek Rómából érkező a következő távirat:

„A Vatikánban nyíltan beszélnek róla, hogy a hadviselő államok kormányaitól arra a kérdésre: nem volnának-e hajlandók a karácsonyi ünnepek alkalmából rövid fegyverszünetet kötni, tagadó válasz jött. A Vatikánban úgy tudják, hogy a francia kormányval a diplomáciai viszony megújítása dolgában bizalmas tárgyalások folynak.”

A Vatikán tehát összességében a francia republikával, de a háborus nemzetek nem békülnek egymással még karácsonyra sem. Az első tagadó válasz Szentpétervárról jött, a szent szinódus nem akart hallani a karácsonyi békéről.

— Az élelmiszer ára. A kormány szakminiszter tagja, mint a Polihikai Értesítés írja, kijelentette, hogy a kormány a vidéki ármegállapításokról szóló jelentéseket érkezésük után szigorú revízió alá fogja venni és általában örködni

fog mindennemű visszaéléssel szemben, amivel a közönség élelmiszerét megokolatlanul és mesterséges módokon meg akarják drágítani. Szükség esetén nem fognak visszariadni hatósági kényszer alkalmazásától sem, ha az élelmiszerespekuláció a közönség kizsákmányolására egységesen akarna érvényesíteni olyan érdekeket, amelyek nem jogosultak. A kormány örködni fog és nem fogja megengedni, hogy a mostani háborús időkben a drágaság súlyosan nehezédjék az amúgy is nehéz körülmények közt élő emberek nagy tömegére.

— Kiszegítők a városi kórházaknál. A város katonai kórházainál nagy szükség van női munkásokra, hogy a betegek ellátása minél megtehetőbb legyen. Mivel a városnak a kórház fenntartásával roppant nagy kiadásai vannak, amelyek kiadások, ha a női munkásokért is fizetni kellene, még növekednének, a polgármester úgy intézkedett, hogy a hadbavonult katonák feleségel, akik államsegélyt kapnak a akiknek körülményei megengedik, a városi kórházaknál, kelenként felváltva szolgálót teljesítsenek. Csak helyesebb tudjuk a polgármester eljárását, nemcsak azért, mert intézkedéseivel a kórházi kiadásokat csökkentik, hanem azért is, mert méltányos, hogy azok a segélyezett asszonyok, akik tisztességes állami segélyt kapnak, segítségére legyenek a városnak a sebesült katonák ellátásával járó dolgokban. Azt hisszük ezt magok a segélyezettek is belátják és jóakarattal teljesíteni fogják a köllönben is hazafias kötelességet.

— Az utcai átjárók tisztítása. Soha annyi panaszt nem hallottunk az utcai kőátjárók tisztán tartásának elhanyagolása miatt, mint az utóbbi időkben. És nyomban meg is állapíthatjuk, hogy a panaszokodóknak teljesen igazuk van, mert tényleg úgy áll, hogy az átjárókat, dacára a kétnapos esőzések senki nem tisztítja, azokon a sár fel van halmozva. Ha már nem örködnék a közönség jogos igényével, hogy az átjárók tiszták legyenek, akkor azt tegyék meg, hogy amit a város az átjárók tisztításánál elmulaszt, azért a közönséget nem bízogolják meg. A legutóbbi közgyűlésen felhozták, hogy a város a nagy terhekkel szemben, mit sem nyújt a lakosoknak. Mintha igaz lenne ez az állítás?!

— Munkások kerestetnek. A magyaróvári lőporgyárhoz jó díjazással munkások kerestetnek. Várlétkozók jelentkezzenek dr. Vidor Rezső fogalmazónál a városküzében.

Értesítés Kőbányáról !!

Szíves tudomására adjuk a nagy érdemű közönségnek, hogy Csánádvarmegye részére

főraktárunkat Iritz Sámuel özv. cégnek

adtuk, ahol mindenkinek módjában van a legjobb és legisztabb eredeti gyári töltésű Világos Maláta és Dupla Maláta söröket beszerezni, kisebb és nagyobb mennyiségekben. Vendéglátók és italmérők külön kedvezményes árakban részesülnek. — Kőbányai Polgári Serlőződé Részvénytársaság.

A vasuti forgalom korlátozása.

A Magyar Államvasutak igazgatósága a mai napon a következő hirtetményeket tette közzé:

Értesítjük, hogy a katonai vonalparancsnokság intézkedése folytán mai naptól kezdve a Sátoraljaújhely—valóci, Csap—nagybereznai, Bátor—királyházi, Királyháza—kőrösmezei vonalon polgári utasok csak a hadi forgalmi utasításban előirt igazolvánnyal utazhatnak. A nevezett vonalak állomásain ennél fogva csak azon utasoknak adhatók ki menetjegyek, akik az említett igazolvánnyal el vannak látva.

Értesítjük, hogy a Szabadka—zimonyi vonalon beállott torlódás folytán ezen vonalon, valamint ezen vonalon átmenetben érintőleg a mai naptól fogva semmitféle polgári árú nem továbbítható. Hangsúlyozzuk, hogy ezen korlátozás alól semmi, tehát gyorsárú, élő és romlandó árú sem vételek ki. Utban levő árú feltartandók és a feladók rendelkezésére bocsátandók.

Árutorlódás miatt Máramarosszigetre rendelt összes polgári árú felvétele további intézkedésig beszüntetett. Kivételt képeznek az élelmickek, élő, gyógyászati, fertőtlenítési és önkézelési küldemények, valamint katonai árú. Utban levő árú feltartandók és a feladók rendelkezésére bocsátandók.

Értesítjük, hogy a Wien—Nordbahnhof—Loco állomásra rendelt petróleum-küldemények felvétele tartálykocsikban további intézkedésig szünetel. Postavonatforgalom a Skavina—zalai és Chaboska—Zakopane állomások között további intézkedésig szünetel. Polgári árú Olmütz—Hauptbahnhof és Olmütz—Bliech állomásra ismét felvehető. Ezen intézkedés a Nordbahn vonalán fennálló korlátozást nem érinti.

A mai sorozás eredménye.

Makó város öreg népfőlkeldői.

A makói B. osztályú népfőlkeldőknek utolsó korosztályait ma vizsgálta meg az e célra Makóra kirendelt katonai sorozó bizottság, és ezzel véget is ért a makói népfőlkeldők sorozása.

A sorozás azonban még tovább is tart városunkban, mert a makóiakon kívül itt sorozzák nemcsak Csánádvarmegye B. osztályú népfőlkeldőit, de itt sorozzák Makón Torontálvarmegye egyes járásainak népfőlkeldőit is.

A mai sorozás eredménye a beannaradottak százaléka tekintetében ugyan az, mint az előző napokban volt. Ma is 70 százalékát vetik be a mérlekedő alákerülőeknek.

A ma beannaradottak névjegyzéke a következő:

Dr. Bodnár Mihály, Baranyi József, Biró Imre, Borbély Antal, Bencze Mihály, Balázs Sándor, Bördös István, Czene József, Erdel Imre, Feuer Armin, Grécl József, Garai István, Hajdu Pál, Háló József, Juhász Imre, Kerekes István, Karácsonyi Bálint, Kiss Péter, H. Kovács Sámuel, Kovács Ernő, Kocsis Sándor, Kovács Pál, Kocsis Sándor, Köteles Sámuel, Kusz József, Konti György, Kiss Pál, Lenkei Vilmos, Márton Ferenc, Mágóri Sándor, Német István, Nemes Ármán, Z. Nagy Bálint, Nacsá János, Raffai Ede, Strausz Lipót, Sviba András, Szabó József, Szántó István, Szemes Ferenc, Szabó János

mos, Szentpéteri Sámuel, Tarnay Akos, Török Antal, Vajda Imre, Fűrge Demeter, Bencze Sándor, Varga Lejos, Báló József, Csorba Mihály, Dégi István, Kalász Sándor, Lonyi István, Asztalos Imre, Apjok Mihály, Arva Péter, Baranyi István, Bencze István, Barial Ferenc, Biró János, Balog Sándor, Biró János, Balogi Sándor, Békési János, Bója János, Bleuer Zoltán, Csepregi István, Dobi Bálint, Dobos Imre, Erdel József, Tótor János, Fekete Ferenc, Galácsi Ferenc, Gyenes Antal, Gazdag Mihály, Gera Pál, Hegedűs Géza, Igaz János, Kiss Sámuel, Koczka József, Kocsi István, H. Kovács István, Kovács Béla, Lengyel János, Murvai József, Mészáros József, Mándoki Sándor, Márton Bálint, Olasz István, Pallasi Ferenc, Pánczél József, Rádai Ferenc, Ramotai András, Ricz János, Szell János, G. Szabó Imre, B. Szűcs Sándor, Szabó János, Szentpéteri Ferenc, Tézala Ferenc, Takács Péter, Tóth János, Tengerics István, Váradi Imre, Vajda János, Vajda János, Zsigmond János, Nacsá István, Csorba István, Czene Imre, Molnár János, Macsi Mihály, Acs Károly, Acs Sándor, Biró János, Baranyi András, Biró István, Böde Károly, Cseh Péter, Czene Mihály, Dura Sándor, Erdel József, Fodor András, Farkas János, Dr. Galamb Sándor, Galgóczi István, Gál László, Görbe Lejos, Hajdu István, Habi Mihály, Igaz János, Iritz Sándor, Jenei Antal, Igaz Péter, Kiss Péter, Kocsis István, Koczka Sándor, Kovács István, Kiss Mihály, Klein Mór, Márton Antal, Majsai Imre, Mágori Sándor, Murvai János, Nagy Ferenc, O. Á. Gyula, Petró Sándor, Sirkányi József, Siket József, Szoboszlai József, Szilágyi István, Szabó Sámuel, Szalai Ferenc, Tóth János, Tergulica Péter, Vékony Mihály, Nadjovics György, Varga Imre, Nacsá Antal, Maté János, Vig József, Csina József, Borka Sándor, Harczeg Gábor, Nacsá János, Kocsis Antal, Ramotai József, Erdel Ferenc, Jób István, Klein László, Müller Ábrahám, Szabó Péter, K. Kiss Antal, Dobsa György, Horvát István, Gárcz Mór, Buza Mátyas, Ferke Bódog, dr. Gonda József, Gyulai János, Hanga Károly, Károly Sándor, Helembal Imre, Nagy Lejos, Popper Gyula, Samit Miklós, Sztler István, Varga Ferenc, Solti József, Budai János, Klein Arthur, Kovács Dávid, Lévai Károly, Micsák Márton, Nyíri Bálint, Simon Pál, Szabó Károly, Szalai Mihály, Takács Mihály, dr. Sukovics Ödön, Teleki András, Czene János, Ebbi Márton, Gál Adár, K. Kiss József, Kaprák János, dr. Petrovics György, Kolompár Péter, Menelik János, Tóth György, Vinkler Jakab, Schwarcz Mór, Fejes Pál.

Egy jóforgalmu

italmérés

berendezéssel együtt eladó. Értkezhetni lehet Iritz Sámuel özv. cégnél.

Száraz szalma
sertés perzselésre
Iritz Sámuel özv. cégnél

Szerbia belsejében.

Dec. 10.

I.

Van valami bántó abban az ellentétben, melyet ennek az országnak a földje és a népe között tapasztal az ember. Haladva itt Belgrádtól dél felé, már jó messzire mindenütt szebbnél-szebb s mondhatni festőibbnél-festőibb ez az egész vidék és e mellett a talaj mindenütt termékeny s mindenféle belterjes művelésre alkalmas volna. A nép azonban, mely Belgrádon túl az ország minden részén szétszórt falvakban él, nemcsak teljesen műveletlen, hanem úgy látszik, művelődésre — legalább is még nagyon hosszú időre — nagyon gyenge anyag volna.

Különbben az állati sornál nem áll előbb az itteni nép sora. E tekintetben különösen az a meglepő, hogy míg magának Belgrádnak a lakossága már eléggé művelt s a kultura nyomai szépen lássanak benne a fővárosban, a szerb főváros legközelebbi tövében is már úgy néznek ki Szerbia lakói, mintha minden kultúrától, művelődési ponttól ezer, meg millió mértföldre estek volna.

Az egész országnak alig néhány országútja van. Leginkább Belgrádtól ágaznak ki s innen haladnak délnek: Grocka, Nis, Kragujevac, Krujevac s Valjevo felé és nyugoti irányba vezet az Obrenovac—Sabac felé vezető országút.

Ezeket az országutakat azonban Belgrádtól kiágazólag alig 6—8 kilométernyire gondolják, mert tovább már gondozatlanok s rosszabbak egy magyarországi dűlőnél. Még vannak ezek az utak további hosszúságukban is szörve kódara bokkai, inkább nagyokkal, mint kisebbekkel, de mikor rajtuk lépdelünk, folyton arra gondolunk, hogy jobb volna, ha nem is volnának ez utak — köves utak. Gyalogosnak, kocsinak — nem is szólva az autókorról — szinte járhatatlanok s mindenestre gyalogost, lovasat s kocsit autót egyformán rongálók, veszedelmesek.

Az ország többi útja aztán már nem is ut, hanem feneketlen felszánt-hatatlan sártenger. Mióta ez országot járjuk, csak egyetlen éjjel értünk egy kevés esőt s a nappalok igazán szép nap sugarasak. Ez utak azonban mind olyan nedvesek és sárosak, mintha az esztendő eső csak tegnap hagyta volna abba. Képzeltető, hogy itt operáló csapatainknak mi csoda óriási nehézségekkel kell ezeken az utakon is megküzdeniök.

Nem a mi erdesünkben, hanem igazán a saját árdekekben okosabban tették volna Karagyorgyeék, ha a „Narodna Odbrana” eszméi után való lótar-tutás helyett az ország úthálózatát nézték volna szét legalább is valamennyire.

No meg a falvak s az azokban tengődő nép állapotán lett volna itt sok-sok tennivaló.

A falvak majd mindenütt a magas domboldalakba vannak építve. Házaik egymástól szerieszállyal szórva. Az egész falu — valamennyije — szét-szórt házaival — mondhatni — egy összefolyó piszok. A házak külső s belső részei úgy néznek ki, hogy irtózik az ember még közelükbe is lépni. S a nép, mely e ronda házakban nem is lakik, hanem csak tengődik, éppen úgy néz ki, mint a lakása.

Hogy valamelyik ország szappan fogyasztásának a mennyisége csak ugyan fokmérője az illető ország műveltségi állapotának: itt ezt igazán el lehet mondani. Itt csakugyan nagyon kevés szappant használhatnak el, de igazán kulturálatlanok is. Sor-sok szerb faluban megfordultam már itt-ott és nemcsak napközben, hanem éppen éjjeli vackukból való felkelésükben is megfigyeltem az itteni népet, de a szappan használatát még nemcsak hogy sehol se tapasztaltam, hanem egyébként se láttam még szerbet — mosdani.

Nem állhattam már meg szó nélkül ezt a rondaságot. Egy különben jóképű szerb menyecskektől, — akiről szintén csak úgy csorgott le a piszok — tolmács újján megkérdeztem, hogy miért nem adnak magukra valamit, mért olyan piszkosak? A menyecske azt a magyarázatot adta, hogy náluk ennek így kell lennie, mert aki tisztán és tiszta ruhákban jár, azt mindenki rossznak tartja.

A házak belső berendezése is megfelel a külső keretnek. Ágynak s ágyneműnek e házakban hire-hamva sincs. E cikkeket egyik jobb módú szerb házában szobájában írom s e szoba egész butorzata egy négyszemélyre való széles deszkaprica, rajta egy ugyanolyan nagy lapos szalmaszékkel s a fejénél négy szalmapárnával. Aztán van egy mintegy három méteres hosszú irtatlan s festetlen asztal, e mellett kétfelől két hosszú lóca és egy — pléh kályha. No meg a falon közvetlenül fenn a padlás alatt egy piszkos falitűkör s a másik oldalban szintén a plafond valami öreg pópa, alatta házi szentkép s elébe akasztva egy olaj mécses. Ennyi az egész butorzat.

A középső szobában, a mi konyha volna volna, egyik oldalon nagy hosszú erős szeg nyulik ki a falból, arra lánca akasztva s ezen csüng alá a bogrács, avagy a fazék, melyben a szerb asszony kotyvalékát főzi. A konyha másik oldalán mindenféle lim-lom.

A ház másik végében levő szoba ugyanis olyan, mint az első szoba, csak éppen még piszkosabb amannál. Ahová csak betérünk fedél alá, alapos takarítást kell végeztünk, csak hogy fejünket leajthassuk kicsi pihenőre.

Ez éppen, melyet így leírtam, egy jómódú szerbnek a háza, a kinek három tehenet tejknek az istállójában és negyven hold földje van, a leg-
jobb ház azonban csak egy szobából és előszobából áll, de valamennyi a fentebb leírt berendezéssel, csak éppen hogy még amannál is rondább.
Dr. K. P.

REGÉNY

Egy világváros rejtelmei.

(678)

89. fejezet.

A nagy művész.

Nyilván a cseládság is összejátszott velük, kiket Roberto megvesztegetett.

Miáé! kalandosabb valamely magyarázat, annál nagyobb hitelt találhat!

Igy történt ez a jelen eseten is.

A nagy tömeg hajlandó volt-hittelt adni a kalandos mesének. Ugy is lesz.

Sőt nem is lehet máskép. Mert mit is csinálhatnának a rablók azzal az is enadta leánnyal, kinek azóta nyoma veszt?

Nyilván ugy lesz, hogy Roberto herceg valahol fogva tartja.

Az egész tömeg a rendőrségi pilóta elé akart húzódni.

De már akkor lovas őrző járát círállt az utcákon s nem engedte a csoportosulást. A tömeget, mely ezalatt egyre nőtt, visszafelé szorították a melléktutákba.

Mindenki tudni akarta, mi történt.

Sokan hitték, többen nem.

A hangulat izgatottá kezdett válni.

A rendőrség állította, hogy egye

dől alig bír a nagy tömeggel a katonaságot kért segítségül.

Róma ezen a napon olyan képet nyújtott, mintha néplázadás lenne készülődésben.

92. fejezet.

A kihallgatás.

Bent a rendőrségi palotában, ugyesólván a katonaság külső segedkezése mellett, megkezdődött a kihallgatás.

Bombini maga elé vezette a vádlottat, ki határtalan felindulásban volt.

— Rendőrtörnök ur! kiáltá egész magából kikelve, tiltakozom e halhatlan törvénytelenég ellen!

(Folyt. köv.)

Figyelem ! !

Az Augusztá-alap gyorssegély, Makó és vidéke részére hozzám küldte a

vas-gyűrűket

becserelés céljából. Aki ilyent cserélni vagy vásárolni óhajt, mindennap eszközölheti. Kivánatra választás végett házhoz is elküldöm.

Vidékre több darabot cseré-
gett elküldök.

Halász Á. Kossuth-utca 11. sz.

Elismert legjobb motorok !

Világhírű eredeti „Körting”
Diesel motorok

Szivógáz

és benzínmotorok. ::

Cséplőgarnitúrák benzín- és nyersolajlokomobillák. Benzines magánjárok.

Meglepető újdonság !

Nyersolajmotorok
keresztfejvezetékekkel.

Gellért Ignác és Társa
mórnyi
iroda

Budapest, V. Koháry-utca 4. szám.
Saját ártódkában körjeleni jtalanni árajánlatot
Legmosszebbmenő jótállás !
Kedvező fizetési feltételek !

Figyelem !

Uj vizmentes ponyvák és kender-zsákok, morzsolók és mérlegek, motoros favágó fűrészek, patentzáros tejes-kannák, kitűnő torpedó karrosseriás 4 üléses autó, egy kitűnő Yost-irógép olcsón eladók
Glück Samu cégnél Makón.

**Jóraivaló, megbízható fiu
tanulónak**

felvétetik e lap nyomdájában.

Here polyva és tavaszi

árpa szalma

IRITZ MIKSÁNÁL

kapható, kazalonként és
ölenként.

POÓR ENDRE

gyógyszerésznél kapható Makón

VILMA-CRÉM

gyorsan és biztosan ható ár-
talmatlan szer, szeplő, májfolt,
ar- és kézvörösség és min-
dentféle bőrtisztátalanság ellen

Vilma hajpor, Vilma szap-
pan és hajfjító szer.

Ára: Vilma krém 1 korona.
Vilma hajpor 1 korona, Vilma
szappan 70 fill. Hajfjító 1 ko-
Ez az piporszerek több kiállításos ér-
mekkel lettek kitüntetve.

**Hogyan leszünk
100 esztendősek?**

Válasz:

Igyék naponta 1-2 palack
Szent István duplamalátá sörét.

Ez nemcsak a legélvezete-
sebb üdítő ital, de csodála-
tos gyógyhatása is van ide-
gesség-, étvágyhiány-, vérsze-
génység-, álmatlanság, gyo-
morhajoknál; igen ajánlatos
lábbadozó betegeknek, szop-
tató nőknek is.

Ezen világhírű sör a Kőbányai Pol-
gári Sorfőzde gyártja. — Kapható
minden fűszer- és csemege üzlet-
ben. Eredeti gyári palackoltásban
kapható: Iritz Sámuel özvegye cég-
nél, Makón.

Kitünő hegyi borok

literenként 80 fillér, öt liter
vételnél 72 fillér literje, na-
gyobb vételnél olcsóbb. Vidékre
50 literen felül 52 fillér literje.

Iritz Sámuel özv. cégnél

Makón.

Ha sikeresen akar hirdetni, hirdessen
A „MAKÓIFÜGGETLEN UJSÁG“-ba.

A HÁBORU

fejleményeire ugyszólván minden ember kíváncsi és meg-
kettőztetett szorgalommal olvassa azoknak a napilapoknak
híradásait, amelyről meg van győződve, hogy legjobb ér-
tesülései vannak. — Ma már — kevés kivételével — minden

MAKÓI

ember csakis olyan ujságot olvas, amelyből világosan látja,
hogy az a lap az ő szomszólója is és az ő érzelmeivel egybe-
vág. Így nemhogy Makón, de vidéken sem nagyon sok

FÜGGETLEN

érzelmü ember van, akinek már kora reggel az asztalán ne-
volna a „Makói Független Ujság“ az napi száma újabbnál-
újabb hírekkel telve. — Ha pedig valakinek valami eladni,
venni vagy haszonbérbe adni valója van, ezen közkedvelt

UJSÁG

meghozza a kívánt eredményt, mert olcsóságánál és meg-
bizhatóságánál fogva Csanádvármegye legelterjedtebb napi-
lapjai között foglal helyet. — Egyszeri hirdetés minden-
kit meggyőz az elmaradhatatlan biztos siker felől. 0 0
Szerkesztőség és kiadóhivatal Széchenyi-tér 2 sz.

Miután kiadóhivatalunk elhatározta, hogy mindazoknak arc-
képeit, — akik a harctéren ontják véréket e nehéz meg-
próbáltatások idején — albumban örökíti meg, felhívjuk
mindazokat, akik egy ilyen diszes albumban akarják látni
hozzátartozóik hü arcképét, azoknak fényképeit minél előbb
szerkesztőségünkbe behozni sziveskedjenek, úgy hogy

HŐSEINK

NAGY

ARCKÉP-CSARNOKA

mentől előbb kiadható legyen. Tehát mindenki, aki egy ilyen
arckép birtokában van, legyen az férj, apa, fiu, testvér,
vagy rokon, — siessen beadni fényképét és segítsen ben-
nünket ezen nemes cél elérésében. Befizetés az albumban
való megjelenésre 1 korona, egy ilyen diszes kiállítású al-
bum az összes helybeli és csanádmegyei hősök arcképével
1 korona és ezen képekről 20 drb. levelező-lap szintén 1
korona, amit részben az album előállítására, részben a vö-
rös-kereszt egylet javára fordítunk. Kiadóhivatalunk célja
nem nyereség vágy, éppen ezért egy helybeli és csanádmegyei
hősnek sem szabad hiányozni e diszes arckép-albumból.

Nyomatott Dr. Kiss Pálnak a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett gyorsajtóján, Makón.